

Møte i HelseOmsorg21-rådet 02/19

Dato Torsdag 23. mai 2019, kl 14.00-17.30

Sted Hotel Bristol, Oslo

Tilstede:

Camilla Stoltenberg (leder)	Direktør	FHI
Björn Gustafsson (nestleder)	Dekan medisin	NTNU
Anne Kjersti Fahlvik	Områdedirektør	Forskningsrådet
Anne Lise Ryel	Generalsekretær	Kreftforeningen
Cathrin Carlyle	Brukerrepresentant	Helse Nord RHF
Eirik Næss-Ulseth	Gründer og investor	
Esperanza Diaz	Førsteamanuensis	UiB
Fredrik Syversen	Direktør Næringsutvikling	IKT Norge
Gro Jamtvedt	Dekan	OsloMet
Hilde Lurås	Leder	Helsetjenesteforskning (HØKH)
Jesper W. Simonsen	Områdedirektør	Forskningsrådet
Karita Bekkemellem	Direktør	LMI
Kathrine Myhre	CEO	Norway Health Tech
Knut-Inge Klepp	Områdedirektør	FHI
Lilly Ann Elvestad	Generalsekretær	FFO
Mona Skaret	Direktør, Vekstbedrifter og klynger	Innovasjon Norge
Nina Tangnæs Grønvold	Konstituert rådmann	Fredrikstad kommune
Sameline Grimsgaard	Professor, leder	Norges arktiske universitet
Tom Pike	Styreleder	Vaccibody AS

Forfall:

Aud Obstfelder	Professor/Forskningsleder	NTNU Gjøvik
Christine Bergland	Direktør	Direktoratet for e-helse
Clara Gram Gjesdal	Viseadministrerende direktør	Haukeland universitetssykehus HF
Dagfinn Bjørgen	Daglig leder	KBT Midt-Norge
Erlend Smeland	Direktør for forskning, innovasjon og utdanning	Oslo universitetssykehus HF
Guri Rørtveit	Instituttleder, professor dr. med.	UiB
Inger Østensjø	Direktør for forskning, innovasjon og digitalisering	KS
Kåre Reiten	Leder	Levekårsstyret i Stavanger
Pål Kraft	Instituttleder, professor	Psykologisk institutt
Svein Lie	Divisjonsdirektør	Helsedirektoratet

Innledere:

Sak 12/19	Nestleder, dekan medisin Björn Gustafsson, NTNU
Sak 13/19	Rådsleder, direktør Camilla Stoltenberg, FHI
Sak 14/19	Leder av HO21-strategigruppe 2013/2014, administrerende direktør John-Arne Røttingen, Forskningsrådet
	Departementsråd Petter Skarheim, Kunnskapsdepartementet
	Departementsråd Mette I. Wikborg, Nærings- og fiskeridepartementet
	Rådsmedlem, leder helsetjenesteforskning Hilde Lurås, HØKH
	Rådsmedlem, områdedirektør Knut- Inge Klepp, Folkehelseinstituttet
	Rådsmedlem, generalsekretær Lilly Anne Elvestad, FFO
	Rådsmedlem, professor Sameline Grimsgaard, UiT
	Rådsmedlem, styreleder Tom Pike, Vaccibody

HO21-sekretariatet, Forskningsrådet

Sekretariatsleder HO21, spesialrådgiver Hilde G. Nielsen (*referent*)
Konsulent Eirin Hovdenak

Helse- og omsorgsdepartementet

Fagdirektør Hjørdis Møller Sandborg
Seniorrådgiver Nils Olav Refsdal

Kunnskapsdepartementet

Seniorrådgiver Martin Fredheim (deler av møtet)

Nærings- og fiskeridepartementet

Seniorrådgiver Elin- Marlen Hollfjord

Saksliste

Sak 09/19**Godkjenning av saksliste**

Vedtak:

Sakslisten godkjennes.

Sak 10/19**Godkjent referat fra møte 28.2.2019 (01/19)**

Vedtak:

Godkjent referat tas til orientering.

Sak 11/19**Orienteringer**

Det ble orientert kort om:

- HO21-rådets egen vurdering som ble oversendt Helse- og omsorgsdepartementet mandag 25. mars 2019.
- Sluttrapporten til KSF som ble overrakt helseminister Bent Høie og eldre- og folkehelseminister Åse Michaelsen onsdag 10. april 2019.
- Helseomsorg21-rådets tilslutning til forslagene fra KSF som ble oversendt HOD, KD, NFD og KMD 15. april 2019.

Vedtak:

Orienteringene tas til etterretning.

Sak 12/19**Kunnskapssamarbeid med Kina – ferdigstillelse av vedtak****Vedlegg:** Presentasjon

Oppfølging av sak 50/18 Samarbeid om helseforskning med eksempelvis BRIKS-land. *Er det behov for nasjonale retningslinjer?* møte 29.11.2018 (05/18) og sak 04/19 Kunnskapssamarbeid med Kina, møte 28.2.2019 (01/19).

Følgende forslag til vedtak ble diskutert i rådsmøtet:

"HO21-rådet anbefaler at KD vurderer om de nasjonale forskningsetiske komiteene tillegges en funksjon som rådgivende overfor enkeltforskere og institusjoner med hensyn til vurdering av andre lands forskningsetiske standard. Ressursbehovet for å ivareta en slik funksjon må vurderes og kompenseres.

HO21-rådet anbefaler KD å vurdere om det i regi av Forskningsrådet bør etableres et erfaringsforum for kunnskapssamarbeid med utlandet, med vekt Panorama-landene".

Nestleder i HO21-rådet dekan Björn Gustafsson (NTNU) innledet på saken.

Kommentarer i møtet:

- Hvilke typer problemstillinger reiser Kina ved Norgesbesøk?
- Kina ønsker å samarbeide med de nordiske landene. Kina ønsker å bygge et helsesystem som ligner på den nordiske modellen. Fokuset er på forskning og innovasjon. Kina ønsker å utvikle et samarbeid med Norge/Norden som bidrar til næringsutvikling.
- Viktig sak. Del 2 av vedtaket er nyttig. Del 1 må spisses noe mer. Det er for omfattende.
- Signaler fra myndighetene er veldig mix. Det er behov for enhetlige råd fra myndighetene. Det er utfordrende å være næringsaktør i dette.
- Det foreslås at del 2 av vedtaket kommer først. Erfaringsforumet kan evt. rette kontakt med de etiske komiteene.
- Forskningsetiske problemstillinger ivaretas av NEM og REK i dag. Hvem skal ha ansvaret/tillegges ansvaret for vurderingen av andre forskningsetiske problemstillinger?
- KD og Forskningsrådet bør få stafettspinnen.
- UD og PST ønsker å bli kontaktet og kan gi råd.
- De etiske komiteene er uavhengige og gjør etiske vurderinger innenfor helse. NFR skal ikke gi råd.
- En ny komite må ikke bli en ny propp i systemet.
- Det er behov for et råd eller et forum hvor legitimitet kan drøftes.
- Er tiltaket en ny etisk komite? Det er behov for å klargjøre regelverket. Det er behov for et forståelig regelverk. Det er behov for eksempler på praktisering av regelverket.

Vedtak: HO21-rådet anbefaler at KD vurderer om *et organ* skal tillegges en funksjon som rådgivende overfor enkeltforskere og institusjoner med hensyn til vurdering av andre lands forskningsetiske standard. Ressursbehovet for å ivareta en slik funksjon må vurderes og kompenseres.

HO21-rådet anbefaler KD å vurdere om det i regi av Forskningsrådet bør etableres et erfaringsforum for kunnskapssamarbeid med utlandet, med vekt Panorama-landene.

Sak 13/19   **HelseOmsorg21 – Veien videre 2019 - 2024**
Vedlegg: Presentasjon.

Den interne arbeidsgruppen for Damvad-prosjektet fikk i februarmøtet (28.2.2019 (01/19) i oppdrag av HO21-rådet å utarbeide et kort notat med forslag til hvordan det videre arbeidet med HO21 bør tas videre.

Rådsleder direktør Camilla Stoltenberg (FHI) innledet på saken.

Kommentarer i møtet:

- Det er behov for å koble på anvendelse til forskning- og innovasjonssystemet. HO21-rådet kan ikke igangsette missions. Det må komme fra myndighetene og det forutsetter midler.
- HO21-rådet, kan pga aktørsammensetningen, utvikle ideer til hva en mission kan være.
- Hva er en mission i motsetning til et annet stort forskningsprosjekt?
- St. meld for offentlige anskaffelser ble lansert i april 2019. Hva skal til for å styrke hjemmemarkedet? Det er behov for å speede opp prosessene.
- Det er behov for et juridisk apparat som bidrar til å skape et helhetlig forskning- og innovasjonssystem.
- Det pågår nå en virkemiddelgjennomgang. Resultatene som kommer ut av den må ses på og settes i sammenheng med en evt videreføring av HO21.
- Det internasjonale aspektet må kobles til arbeidet med innovasjon i offentlig sektor.
- HO21-rådet kan ikke bare sette i gang en mission. Det er alt for krevende. Det er behov for å være konkret. Regelverket og etterspørselssiden må ses på.
- Man må være helt konkret på områder som skal løftes frem.
- Noe må gjøres som gjør folk tryggere. Hva er det behov for: generelle missions for systemet i Norge eller mer fagspesifikke missions?
- Bør unngå å bruke ordet mission.
- Formen for videreføring er ikke klar. Det må tenkes bredere enn bare folkehelse eller helse og omsorg.
- En mission må være noe som kan løses i praksis.
- Lederutvikling er viktig for å få endret kultur. Det trenger ikke følge med midler. Man kommer langt med partnerskap og samarbeid. Det handler ikke om at vi ikke har penger. Ting må tas ut på andre måter.
- Kunnskapsbasert helse og omsorgsutvikling er kommet langt ift kommunene og ksf-rapporten. Fokuset bør være å styrke det som allerede finnes av god kunnskap.
- Missions bør tilpasses Europa, f.eks. pediatric cancer og smart city.
- Det er behov for et sterkere internasjonalt fokus.

- Det er behov for å styrke det som er annerledes med helseOmsorg21 og å bygge videre på det. HO21 bidrar til å skape bærekraftig helse og omsorgstjenester.
- Norge har mye å by på. Norges mål rigges for å by på det som vi har å by på. Norge må være og bli sett på som en reell aktør.

Oppsummering:

- Anbefalingene om en evt videreføring av HO21 må ta utgangspunkt i strategien og de 10 satsingsområdene.
- Samfunnsoppdraget må ses på som en måte å arbeide på.
- Anbefalingene må være tydelig og konkrete.
- Det må være helt klare overordnede føringer.

Vedtak: Rådsleder sammenstiller et notat basert på presentasjonen og diskusjonen i møtet og sender notatet til HOD, KD og NFD innen 30. juni 2019.

Rapporten Research and Innovation for Better Health. Towards a more coherent and effective health research and innovation system (Damvad Analytics, 2019) gjøres tilgjengelig på nettsidene til HO21.

Sak 14/19 Oppsummering av HO21-rådsperioden

Til det siste møte i HO21-rådet var leder av HO21-strategigruppe 2013/2014 administrerende direktør John-Arne Røttingen (Forskningsrådet), departementsråd Petter Skarheim (KD) og departementsråd Mette I. Wikborg (NFD) invitert til rådsmøtet for å si noe ord om deres erfaringer med HO21.

Erfaringer med HelseOmsorg21 - oppsummert:

- HO21-prosessen har vært svært nyttig.
- HO21 har bidratt til utvikling av en bærekraftig helse og omsorgssektor.
- HO21 har involvert nye aktørgrupper som f.eks. brukere av helsetjenesten, kommunesektoren og næringslivet.
- HO21 er et eksempel på at samfunnsutfordringer må møtes med kunnskap.
- HO21 har bidratt til en felles forståelse av hvor utfordringene er og en felles forståelse av hvordan dette bør løses.
- HO21- har bidratt til politisk oppmerksomhet for å nå helsepolitiske mål. Noe som resulterte i en stortingsmelding for helsenæringen. HO21-rådets arbeid har vært veldig viktig for analysene som ligger til grunn i stortingsmeldingen. HO21-rådet har vært en viktig sparringspartner i utviklingen av stortingsmeldingen.

I tillegg var fem rådsmedlemmer invitert til å si noen ord om betydning av HO21 i deres arbeids samt noen ord om hva som bør gjøres videre:

- Leder helsetjenesteforskning Hilde Lurås, HØKH
- Områdedirektør Knut- Inge Klepp, Folkehelseinstituttet
- Generalsekretær Lilly Anne Elvestad, FFO
- Professor og leder Tromsøundersøkelsen Sameline Grimsgaard, UiT
- Styreleder Tom Pike, Vaccibody

Hva bør gjøres fremover? - oppsummert:

- Myndighetsnivået må «holde trykket oppe».
- Følgende områder må prioriteres fremover:
  - Helsedata som nasjonalt fortrinn
  - Helse- og omsorg som næringspolitisk satsingsområde
  - Utvikling av de menneskelige ressursene
  - Effektive og lærende tjenester/Strategisk og kunnskapsbasert styring
  - Strategisk satsing på kunnskapsoverføring til politikk og praksis
  - Kunnskapsløft for kommunene
- Det bør vurderes hvordan erfaringene fra HO21 strategien også kan nyttes innenfor det tverrsektorielle folkehelsearbeidet (hvor aktørbildet er mer komplekst).
- HO21-rådet bør videreføres men i en slankere variant.
- HO21-strategien må revideres.

Sak 15/19   Eventuelt